

hangom. Így az ember jobban értékeli a hang ajándékát, Persze borzasztó rajongás volt az iskolában, mikor hat hét után megint megjelentem.

Káró Magdolna S. Sp. S.
P. O. Box 2763
Accra, Ghana, W. Africa

+

Valamikor sok mindent, érdekeset csináltam, most már csak olyan jelentéktelen mindennapit, azt is gyatrán, lassan. Már ahogy löhet. Imádkozom. Imádkozom és dolgozom? Nem egészen így. Imádkozom és imádkozva dolgozom. Mit imádkozom? Hát szeretem a Kiszézust és az Anyuskáját. Bolondulok Értük! Mit dolgozom? A kertből kikoptattak. Szomorúan néznek az árva virágok. Szerzek jó könyveket. Csinálok metéltet, a magyarjaimnak tarhonyát, olyan jó szögedieset. Hogy a Szűzanya kedvében is járjak, csinálok olvasókat is. Találtam a pincében egy vegyes tartalmú zsákot. Még a régi szerzetesektől maradt ott. Nem tudták, mit csináljanak vele. Tisztítottam, válogattam. Többféle, szép, jó és hibás olvasószemek. Most már csak türelem és drót kell. Türelem van bőven. Drót? Abban a pincében volt még egy darab jóminőségű, rozsdamentes drótkötél is. Szép erős olvasókat kötögetek, s velük jutalmazom a jólelkeket. — Hát még? Az újoncok? Múlt évben tizenketten voltak. Világos, nem én vagyok az újoncmester. Órákat se tartok nekik, pedig volna miből. Nincs rá szükség, hiszen úgyis agyon vannak aulázva. A mondanivalóimhoz az üdüléskor jutnak, s más alkalom adtán, pl. ha valamelyik lelki horzsolással jön hozzám. Igyekszem, mint Marcell atya, mosolyogva, behatóan, szeretettel, megértéssel adagolni a gyógyírt. Minden kezelésbe belekevernem a Szűzanya szeretetét és a Kiszézust, — amint illik egy nagyon boldog legényhez. Magyar nincs. Tavaly előtt volt egy negyed: a nagyapja volt magyar. Fogadalmat tett. Jó szerzetes.

Fr. Demétrius OCD
C. P. 57
18130 São Roque, S. P. Brasil

LEVELESLÁDÁNKBÓL

— Múlt—jelen—jövő összetartozik. Eddig is iparkodtam úgy szemlélni és szemléltetni az Egyházat, mint szerves folyamatot, fejlődő Testet, amelyben minden eseménynek megvan a maga rendeltetése. Ne mai szemmel nézzük a múlt eseményeit, hanem az illető korok szemléletével. Ugyanaz a Szentlélek kormányozta akkor is, meg most is az Egyházat. S ahogyan ma sem lehet senkit a legjobbra sem kényszeríteni, úgy a múltban is el kell fogadnunk a fejlődés buktatókkal teli állomásait. Amilyen gazdag a jó Isten a teremtés terén, éppen olyan gazdag, mindent és mindenkit befogadó az emberek között is. Mi vagyunk korlátoltak, és féltjük a kis szemétdombjainkat. Szükséges egy Mag, egy Központ, ahonnan kiindul, kisugárzik a tiszta Tan, de amint karácsonykor a „jóindulatú” embereknek ígérték a békességet, úgy ebbe a kategóriába is sokan tartoznak. Hízsem, hogy az Egyház kegyelem-kisugárzása sokkal több léleknek szerzi meg a Megváltás kegyelmét, mint bármilyen statisztika ki tudná mutatni.

— A reneszánsz korból azt érzem ki, hogy elindul valami differenciálódás, elválasztódás és kiválasztódás. A középkor hatalmi Egyháza megvetette a szilárd alapokat, amire majd felépülhet az a csodálatos Szellemi Vár, a mindenkori Egyház, amelyből sugároznak az eszmék a világba. De egyre inkább mindenkinek magának kell eldöntenie, követi-e vagy nem. Isten mindenkivel egyénileg akarja felvenni a kapcsolatot, hogy a benne rejlő gondolatot közös munkával kifejleszthesse. Ebben látom mostanában a fejlődés lényegét, és a megváltását is. Az egyháztörténelemmel való behatóbb foglalkozás során már itt-ott sejtem, mi is a megváltás. Tenni, ami rajtunk áll, bármilyen kicsi az, s akkor megtapasztaljuk a Kegyelem csendes működését, eredményét.

— A gondolatformák olykor bizonyos helyekhez vagy tárgyakhoz tapadnak: megáldott vagy megszentelt tárgyak évszázadokon át viselik magukon az áldást. Azért nem szabad pusztá formáságnak tekinteni, ha az emberek templomokba vágyanak. Lehet egyedül is Istenhez emelkedni, főképpen a természet nagy csendjében, szabad ég alatt. De ehhez nagy gyakorlatra van szükség, s az emberek nehezen nélkülözik a formák művészi teljességében megnyilatkozó külső segítséget. A vallások külsőségei nem üres formások. Az organabúgás, tömjénillat, lobogó fény, művészi kép és szobor nagyban megkönnyíti lelki vágyaink kibontakozását. Nem pogány tárgyak és főleg nem bálványok ezek, hanem a szépségkereső lélek vágyának megpihentetői. A puritán vallásreformátorok erősen túllóttek a célon, amikor a templomok belsejét megfosztották művészi szépségtől, mert ezáltal a fejletlenebb és gyengébb lelkek számára nehezebben járhatóvá tették az utat, ami az ima által Isten felé vezet. Jó lenne, ha az emberek minden nagy és emlékezetes évfordulót a művészi szépségű szertartások fenségébe burkolnának, hogy ezáltal kifejezésre juttassák mély lelki megindulásukat. Sajnos, a racionalizmus korában a tendencia éppen ellenkező irányba tereli a dolgokat. Pl. a temetésnek nem a test elföldelését, az anyag rothadását kellene példánzia, hanem az örökké élőnek egy szebb létformába való távozását, átszellemülését, megdicsőülését. Sok szép emberi vonással, mély lelki szépséggel lehetne az egyházi szertartásokat közelebb vinni az élők lelki szükségleteihez: igaz; hogy a hamis fogalmak légióit viszont ki kellene onnan gyomlálni.

— Egyre erősödő rögeszmém: nem kellene-e az egész teológiát a logika tiszteletreméltó nyelvéről lefordítani a szeretet nyelvére? Úgy talán jobban beveszik az emberek, hogy Isten nélkül nem élet az élet, hogy a vallás lényege a reláció Istennel-Krisztussal-Anyaszentegyházal, és az nem nyűg, hanem lendület, öröm és boldogság, mint a földi szerelem. Hiszen a legfőbb parancs: Szeresd az Istent teljes erődből! A vallás nem elméleti Isten-hit és kényszerű engedelmség.

— Rengeteg nyitott kérdés van előttem, aminek megismerése könnyítene azon, hogy az embereket az Istenhez vezessem. Ilyen kérdés például: milyen volt az előző kor vallásossága, mik voltak értékei, negatív vonásai? Mi volt az oka, hogy ilyen rövid idő alatt ilyen nagy változás történhetett? Feleletként nem elégszem meg a társadalmi változással. Úgy gondolom, sokkal mélyebben kell keresni ennek okait. Ahol a régi gyökér alkalmas az új kialakításához, ott gondolni kell, ahol az új lendület és lelkesedés nem sarjad ki, új gyökeret kell fejleszteni. Elgondolásom szerint mindent fel kell használni Isten ügyének érdekében, legyen az bármilyen régi, vagy bármilyen merész-nen új.

Szeretnék valahogyan nyitjára jönni annak, hogyan, milyen emberi eszközök segítségével lehetne hatékonyan feltálni az Evangéliumot az itteni embereknek. Jól tudom; a siránkozás sohasem segít, legfeljebb siránkoznak és hallgatónak egyaránt kedvet szegi. De kell, hogy legyen a Megváltó kegyelmi tárában olyan katalizátor, amely a hirdetett Igét elfogadhatóvá, „emészthetővé” teszi a hallgatók számára. Mert a diagnózis ez: emberi eszünk és Istenbe vetett bizalmunk eszközeivel hirdetjük. Mintha üvegfal lenne köztünk és a hívek között. Valami kontakthiba van. Nem eredményes, nem szívhezszóló, s így megtérésre sem indítja az embereket. Talán a „hallván ne halljanak” esete? De ez nem megoldás! A kubikusok és kertészek a megváltás részesei. Biztosan van megfelelő út a szívükhöz. Jézus Urunk pontosan tudja. Tőle várom a választ.

— Hadd összegezsek egész röviden néhány tapasztalatot, amelyet az utolsó években ökumenikus összejöveteleken szereztem. Máriabesnyő-Fenyvesen a már jobb létre távozott Sigmond (Strecke) Ernő atya szervezte meg 1981 és 82 májusának utolsó vasárnapján du. a találkozót, a gödöllői református és evangélikus, a máriabesnyői katolikus és református, valamint a pesterzsébeti baptista hívek és egyes lelkesek részvételével. A baptisták lelkes, fiatal lelkésze remek ifjúsági ének- és versmondó kört szervezett, amelynek tagjai mély áhítatot ébresztő szenténekekkel és költeményekkel igazán lelki gyönyörűségére voltak mindenkinek. Az evangélikus lelkész is igen nívós

előadást tartott az egyesülés távlatairól; a közös áhitatot vezető lelkészek az alkalomhoz illő szentírási részekhez kapcsolták beszédeiket, imáikat. Az Ur imájával és az egyesügertr mondott együttes könyörgéssel fejeztük be. Majd szolid agapé következett.

Sátoraljújhelyen 1983 szeptemberében egy vasárnap du. került sor ökümenikus összejövetelre az evangélikus templomban. Az evangélikus és református lelkész mellett a római katolikus plébániát az egyik segédlelkész, a város jelentős számú görög-katolikusát pedig az esperesparóchus képviselte. Előre-gépekt papirokról „megénekeltettek” valamennyiünket, majd a lelkészek részéről értékes és gyakorlati előadások hangzottak el a mindennapi élet s az erkölcssteológia problémáiról. A résztvevők itt is főleg idős és középkorú hívőkből kerültek ki, de ezt a túlsúlyt a helyi énekar szereplése mérsékelte. Az összejövetel igeliturgiai jellegű volt. Agapé, társas beszélgetés nem követte, így kötetlen eszmecsere nem került sor.

Egészen más jellegű és tónusú, sokkal „frissebb” hangulatú volt a Gödöllőn, a helyi evangélikus egyházközség által ez év jan. 29-én megrendezett összejövetel, a lelkész-lak épületének újjá varázsolt imatermében. Szokatlanul nagyméretű kerekasztal körül, koncentrikus körökben elhelyezett székeken ültek, tetszés szerint — de vallás szempontjából szántszándékkal összekeveredve — a túlnyomó többségükben fiatal résztvevők; az óriási asztalon a fiatalok étvágyát tekintetbe vevő nagy halom szendvics, sütemény és üdítő ital várta előkészítve a találkozást befejező agapét. Az összejövetelt vezető lelkészek egy kivételével szintén innen voltak még a 30. életében. Itt nem a szokott imák, prédikációk vagy előadások következtek, hanem valami egészen más: a jelenlevő lelkészek vallomást tettek arról, hogy mi vezette őket Isten és az emberek szolgálatára, mit jelent számukra Jézus, és mit várnak a keresztyények újraegyesülésétől. Minden lelkész egy-egy szenténekre is megtanította a jelenlevőket, ezt a református kolléga gitárkísérettel segítette. Ezután kisebb csoportokra oszlottunk, tetszés szerint, de „vegyesvallásúan”. A csoportbeszélgetések után a református lelkész tartott rövid összefoglalót, s közös könyörgésként a Miatyánkot mondtuk el. A mintegy másfél óras összejövetelt a már említett, kb. félórás agapé zárta le, kötetlen és igen barátságos, de az előbbi benyomásoktól megilletődött hangulatban.

— Rájöttem, hogy a világon háromféle szent létezik. Vannak olyanok, akiket szentnek tartanak itt a földön, és valóban azok is, mert a bibliai normák szerint élnek, beszélnek, viselkednek. Aztán vannak, akiket szentnek tartanak itt a földön, pedig hiányzik belőlük a szent élet alapvető ismertetőjele, ti. a fölfelé való elkötelezettség. Végül vannak szentek, akiket nem tartanak annak, vagy azért, mert elbűnnek, vagy azért, mert olyan sajátos módon szentek, pedig valójában azok. Ilyenformán elképzelhető, hogy az utolsó itéletkor tényleg lesznek meglepetések: lesznek, akik hivatkoznak földi szent voltukra, és Jézus nem ismeri el őket magáénak, és lesznek olyanok is, akik nem is tudják, hogy ők szentek, és Jézus mégis magáénak ismeri el őket! A normális az lenne, hogy a szentek legyenek szentek, de mivel ez ritkán van így, azért ha választani kell, az ember inkább legyen olyan szent, akit itt nem jegyeznek, de odaát igen.

— [Teológiai kurzust végzett lány:] Ez a három esztendő tetőtől talpig kicserélt minket. Ez az általános megállapítás. Rengeteg ismeretet kaptunk, ami támogatja, védi hitünket, de mindennél csodálatosabb, hogy igazi, személyes istentalálkozásra, Istenrel való kapcsolatra, keresésre neveltek minket. Beleszerettem mindabba, ami többet és többet enged megérteni drága hitünkéből. És ehhez hozzátartozik a görög nyelv is. Csodálatos, ha belegondolok, hogy az apostolok ezt a nyelvet beszélték, ezen a nyelven hirdették az örömhírt! ... Akkor minden fáradságra érdemes. A Hegyi beszédet, keresztyény életünk Magna Chartáját, „alkotmányunkat” már tudom gőrgülni. Persze jól tudom én, hogy nem a tudás üdvözf, de ugyanennyire biztos az is, hogy mindent meg kell tennünk, hogy Isten-ismeretünk, Isten-szeretetünk gyarapodjék. Kinek-kinek a neki juttatott talentumokkal kell gazdálkodni. Jézusunk egyszer számom kéri majd tőlünk! ... Ezért meggyőződés, hogy minden ember előtt nyitva az út, a lehetőség az előbbre lépésre. Isten kegyelme mindenkit utolér. Csak aztán bele kell kapaszkodnunk, és en-

gedni hatásának. Nem fáradhatunk soha bele szent hitünk tanulásába! Nincs szomorúbb látvány, mint egy felnőtt ember, akinek hite gyerekcipőben szorog. S mennyien vannak nálunk is ilyenek! Ezért minden nap hála a Gondviselésnek, hogy megnyíltak előttünk is a kapuk! Istenbe beletemetkezni a legokosabb dolog a világon!

— A betokosodás veszélye fennáll. Magamon tapasztalom. Ha fiataljaink nem volnának olyan nyitottak és őszinték felém, én meg nem képelném bele magamat az ő helyzetükbe, visszagondolva a magam hasonló korára, nagyon meg tudnék rekedni magamnál. Nem biztos, hogy mindig nekem van igazam. Tudatosan imádkozom: „Ne túrd, Uram, hogy bezáruljak!” Kudarcok, negatívumok éppen úgy szolgálják a világ üdvösségét, mint a sikerek.

— Egyetlen vallás sem áll annyira a rivaldafényben, mint a katolicizmus. Igazságaink nem porlaszthatók, Krisztus Urunk kultúröröksége minden új embert továbbgondolkoztat. Bennünket kettős fény éltet: a solaris és a metasolaris: a kegyelem, a misztika fénye. Minket két szív éltet: az isteni és az istenanyai Szív. Életünket úgy formáljuk állandóan, mint ahogy a középkori templomépítő művészek dolgoztak: a templomkapu fény-bravúrrai bekényszerítették a híveket a templomtérbe, és az ablakkiképzések fényt gyűjtök és adott pillanatban fényt továbbadók, fényt szórók voltak; az idő-óra misztériumjátékaként egy-egy percben egy-egy aktuális szentet, vagy eseményt világítottak meg.

— Talán a kifejezőmód és a tartalom egysége nemcsak az irodalomban érdekes, hanem épp a „lelki irodalomban”, a teológia közvetítésében is lényeges. A korszerűség szükséges, beleértve az érthetőség mellett az esztétikumot, tömörséget stb. Is, de tudjuk, hogy a modernség sosem jelenthet az egyházban nyegleséget, modortalanságot, felületességet, vagy éppen ködösítést ott, ahol a lényegyet kell magragadni, de amit a titok miatt mindig csak emberi szóban tudunk kifejezni! Tudjuk azt, hogy ez állandó készséges figyelmet, alakulni tudást jelent, de az igazság és a fegyelem, az örök értékekhez való ragaszkodás „szeretettörvényében”!

PAPI JUBILEUMOK

Vasmise. Perpék János érszalacsi (váradi em.) kanonok, pléb. jún. 6-án. 51 éve működik ott. Szónoka dr. Dászkál István ordinárius volt. Harmadik papevelttje júl. 6-án mutatta be ugyanott újmiséjét.

Gyémántmisék. Dr. Meszlényi Mihály tb. kanonok, ny. esperespléb. a Bp. VI. ker. Szent Család plébániatemplomban. Szónoka Szabó Géza bazilikai plébános volt.

Mészáros Antal tb. esperes, ny. dunaalmási pléb. júl. 1-én Mosonszolnokon.

Tóth Ferenc tb. kanonok, ny. pléb. egykori hívei kérésre Soltvadkerten, ahol 33 éven át lelkipásztorkodott.

Tóth József apátkanonok, ny. lajosmizsei esperespléb. Lajosmizsén, ahol ma is kiségt, júl. 15-én. Szónoka Dr. Bánk József érsekpüspök, kézvezetője Marosi Izidor segédpüspök volt.

Sinkó János püspöki engedéllyel a szülői háznál, Gyerken (ČSSR). Csallóközcsütörtök plébánosa volt. Mint nyugdíjas szülőfalujában segített ki, míg nem néhány éve magyar misére menet megcsúszott, és lábát törte. Azóta mankóval jár. Az oltár egyszerű házi asztal volt, rajta feszület és két gyertya.